

Bouw van levensloopbestendige woningen in Haamstede: 'quick scan' natuurwaarden

Peter L. Meininger & Bas Wattel

p/a Lisztlaan 5
4384 KM Vlissingen
tel. 06-11198676

11 november 2022

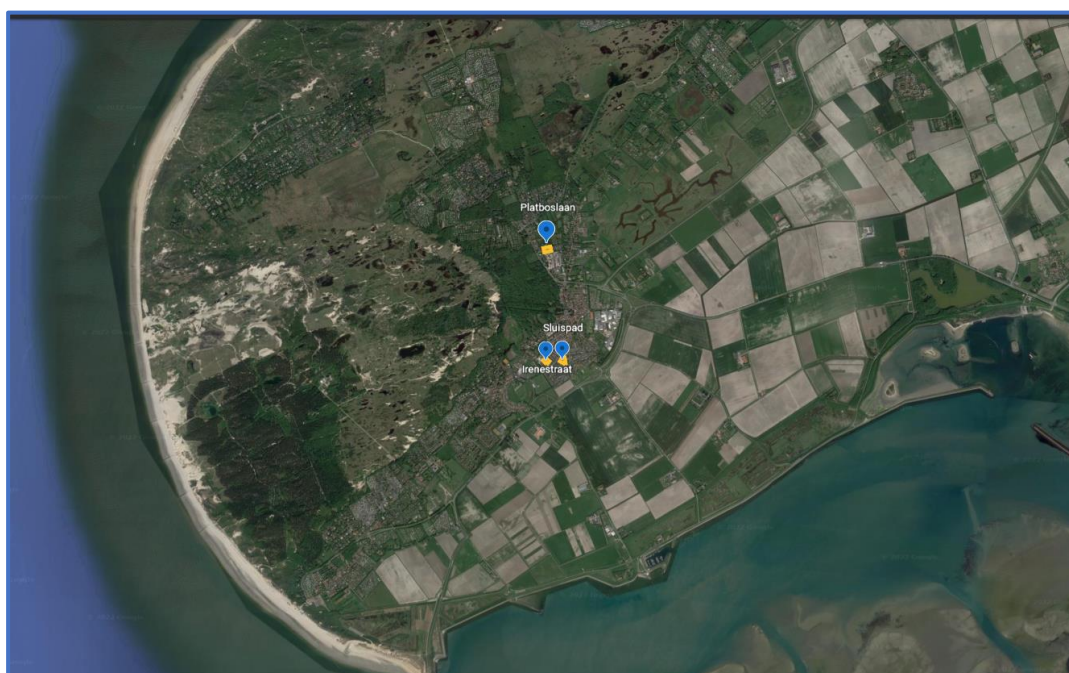
Inhoud

1.	Inleiding.....	2
2.	De geplande werkzaamheden	5
3.	Wet natuurbescherming	5
3.1	Gebiedsbescherming.....	5
3.2	Natuurnetwerk Nederland (NNN)	6
3.3	Natura 2000-gebieden	6
3.4	Natura 2000-gebieden nabij het plangebied	7
3.5	Stikstofdepositie.....	8
3.6	Soortenbescherming	8
4.	Aanpak, materiaal en methoden	10
4.1	Vraagstelling.....	10
4.2	Veldbezoeken	10
4.3	Literatuur- en archiefonderzoek	11
5.	Quick scan beschermde natuur: soortenbescherming	12
5.1	Beschermde muizen	12
5.2	Vleermuizen	12
5.3	In Zeeland niet vrijgestelde zoogdieren	18
5.4	Algemene conclusie t.a.v. zoogdieren (exclusief vleermuizen)	20
5.5	Vogels	21
5.6	Amfibieën en reptielen	21
5.7	Vlinders, libellen en overige ongewervelde dieren.....	22
5.8	Planten	22
6.	Aanvullende quick scan Sluispad en Platboslaan.....	23
7.	Invasieve exoten	25
7.1	Wat zijn invasieve exoten?.....	25
7.2	Invasieve planten	25
8.	Ecologisch werkprotocol en richtlijnen voor de werkzaamheden	28
9.	Literatuur.....	29
	Bijlage: ontwerp van de woningen en omgeving	30

1. Inleiding

De gemeente Schouwen-Duiveland heeft het voornemen de bouw van grondgebonden woningen toe te staan op een drietaal – nu braakliggende – kavels in Haamstede. Het gaat om percelen aan de Platboslaan, het Sluispad en de Irenestraat. Het projectgebied ligt binnen de bebouwde kom van Haamstede in de gemeente Schouwen-Duiveland, Zeeland (zie afbeeldingen). Een ontwerp van de woningen en omgeving is opgenomen in de bijlage.

MaGRID heeft in september 2022 in opdracht van de Gemeente Schouwen-Duiveland (via Juust) in het kader van dit project een ‘quick scan’ van natuurwaarden uitgevoerd. Het doel hiervan is om te voldoen aan de zorgvuldigheidseisen van de Wet natuurbescherming en om eventuele overtredingen van deze wet te voorkomen. Bovendien wil men al bij de planvorming rekening kunnen houden met eventueel aanwezige beschermde planten of dieren. In voorliggend document zijn de resultaten van de ‘quick scan’ opgenomen. Daarnaast is gelet op de mogelijke aanwezigheid van ‘invasieve exoten’, zoals Japanse duizendknoop en reuzenberenklauw. Tenslotte zijn enkele aanbevelingen voor een ‘natuurvriendelijke werkwijze’ opgenomen.

Ligging van het projectgebied ‘Levensloopwoningen Haamstede’.

Ligging van het projectgebied 'Levensloopwoningen Haamstede'.

Langs de rand van bouwkaavel Irenestraat staan twee grote Canadese populieren.

Bouwkavel Platboslaan, Haamstede.

Bouwkavels Irenestraat en Sluispad, Haamstede.

2. De geplande werkzaamheden

Het project bestaat uit de bouw van een aantal levensloopbestendige woningen op een drietal bouwkvavels, alsmede de aanleg van bestrating, parkeerplaatsen en groenvoorzieningen. Voor deze herinrichting moet struweel worden verwijderd en een aantal bomen worden gekapt. Uit de bouwtekeningen is soms niet duidelijk of de ingetekende bomen bestaande exemplaren zijn die worden gespaard, of dat het nieuwe aanplant betreft (zie bijlage). De exacte uitvoeringstermijn van de werkzaamheden is nog niet bekend.

Een beschrijving van de op de bouwkvavels aanwezige bomen en struiken is opgenomen in paragraaf 5.2 (vleermuisonderzoek).

3. Wet natuurbescherming

3.1 Gebiedsbescherming

De Wet natuurbescherming (Wnb) maakt het mogelijk gebieden aan te wijzen als beschermde natuurgebieden. De Wnb noemt daarbij verschillende soorten gebieden, onder andere:

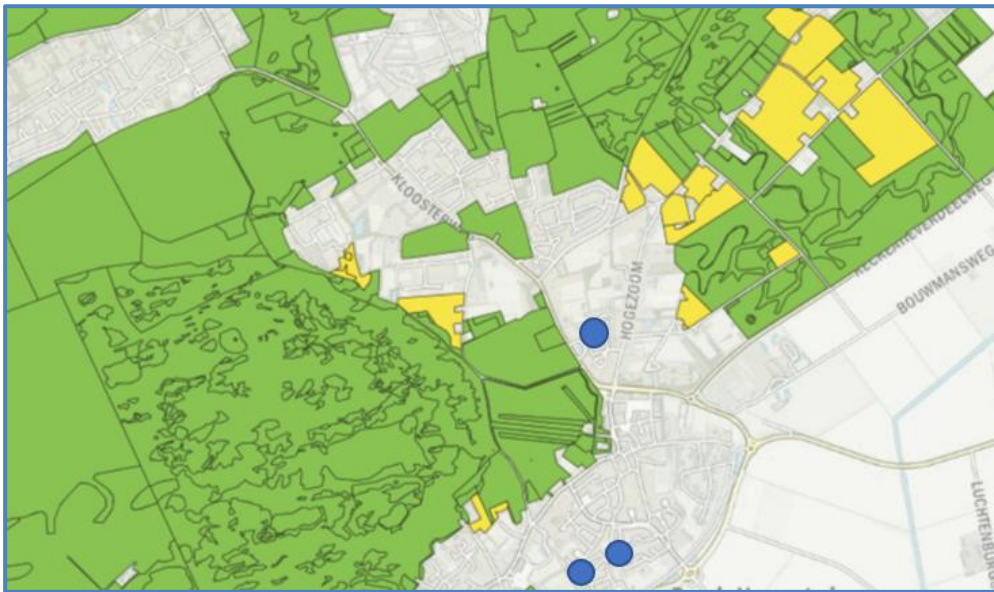
- Het Natuurnetwerk Nederland (NNN): het samenhangende ecologische netwerk waarvoor de provincies (gedeputeerde staten) zorgdragen voor de totstandkoming en instandhouding (art 1.12, lid 2).
- Natura 2000-gebieden zijn de gebieden die de voormalig Minister van Economische Zaken en de huidige Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft aangewezen ter uitvoering van de verplichtingen die voortvloeien uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 2.1, lid 1).

De Wnb kent alleen voor de Natura 2000-gebieden een toetsingskader. De bescherming van het NNN verloopt via het planologische spoor, hiervoor geldt een 'nee, tenzij' regime.

3.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het gehele plangebied valt buiten het NNN (= NN Zeeland; zie figuur). De bouw en aanwezigheid van de nieuwe woningen zullen geen significante veranderingen veroorzaken in het landschap, in de aanwezige habitats en in geluidsbelasting. Er is dus geen sprake van externe werking op NNN Nederland.

Gezien de ligging van het plangebied, de ligging van het NNN en de aard van de werkzaamheden, kunnen significant negatieve effecten van de bouw, aanwezigheid en gebruik van levensloopbestendige woningen in Haamstede op het NNN redelijkerwijs worden uitgesloten. Hier wordt dan ook niet nader op ingegaan.

Begrenzing van Natuurnetwerk Nederland (NNN) en de globale ligging van de bouwkavels (blauwe bolletjes).

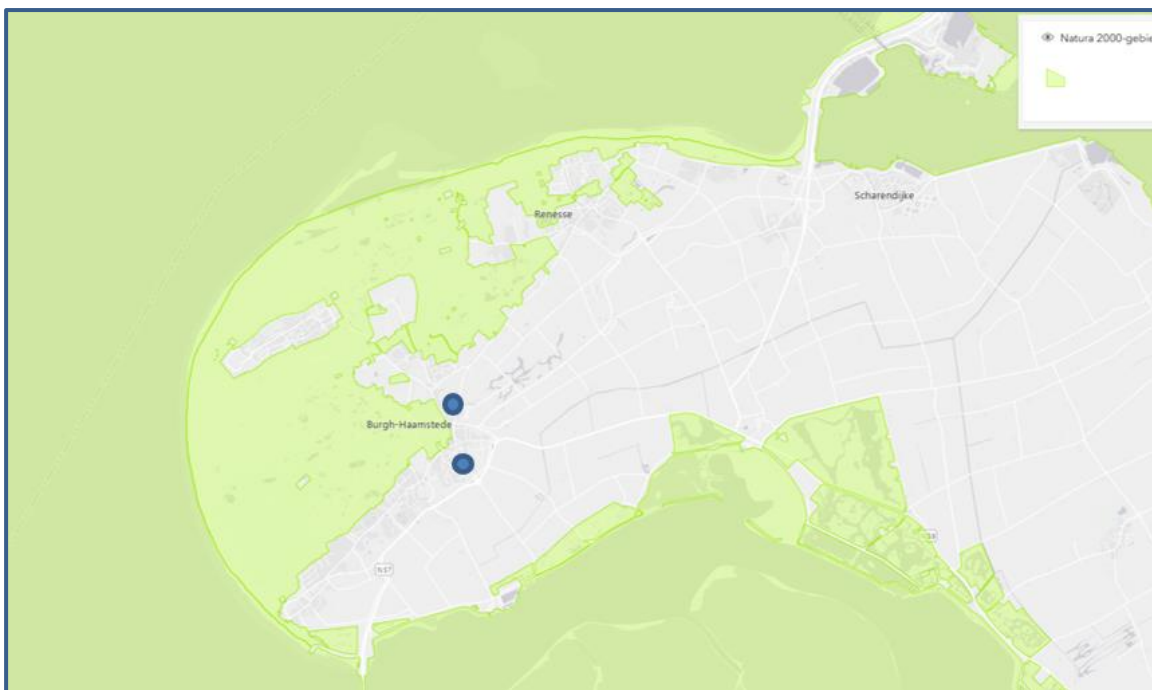
3.3 Natura 2000-gebieden

Het is verboden zonder vergunning een project uit te voeren dat, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied, de kwaliteit van de natuurlijke habitat of habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen (art 2.7 lid 2). Wanneer het een project betreft dat niet direct verband houdt met, of nodig is voor het beheer van een gebied, en dat afzonderlijk of in cumulatie significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, wordt de vergunning pas verleend nadat uit een Passende Beoordeling is gebleken dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast (art 2.7 lid 3 onder a en art 2.8 lid 1).

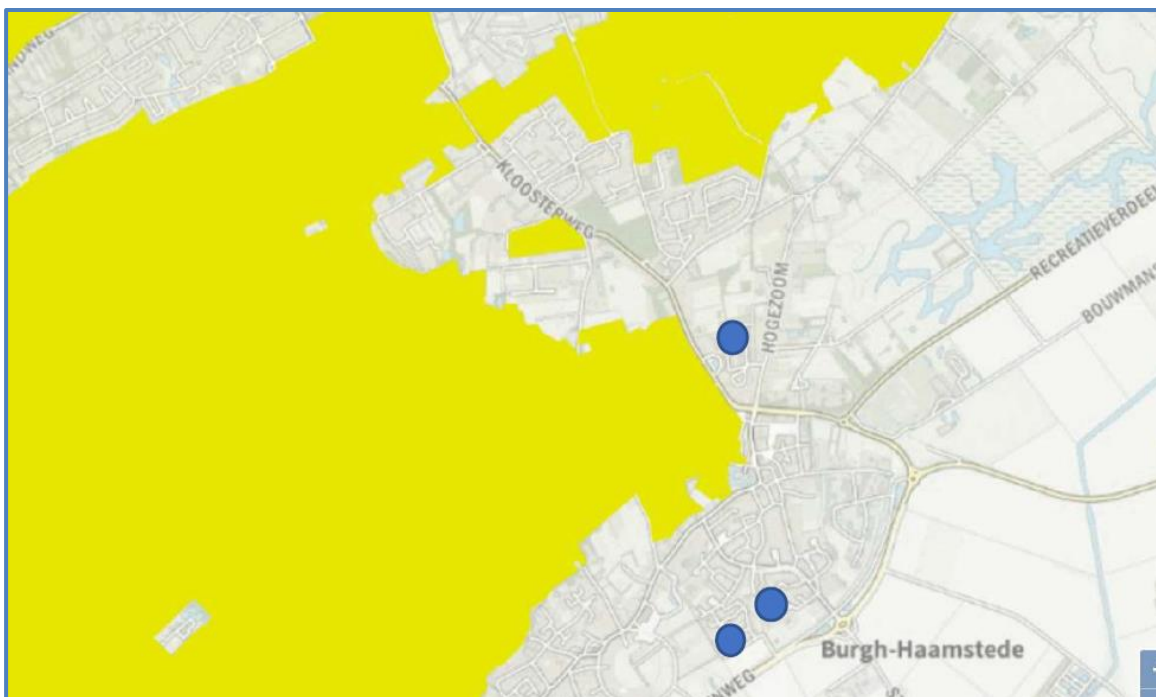
3.4 Natura 2000-gebieden nabij het plangebied

Op basis van de Natura-2000 kaart (geocontent.rvo.nl/Natura2000/Overzichtskaart/), ligt het plangebied buiten de begrenzing van Natura 2000-gebieden. In de (ruime) omgeving van het plangebied liggen Natura 2000-gebieden Grevelingen (afstand 7 km), Voordelta (4 km), Oosterschelde (2,3 km) en Kop van Schouwen. Het dichtstbijgelegen Natura-2000 gebied is Kop van Schouwen, binnen 500 m van het plangebied.

Gezien de ligging van het plangebied, de ligging van de Natura 2000-gebieden en de aard van de werkzaamheden, kunnen significant negatieve effecten van de bouw van levensloopbestendige woningen in Haamstede op kwalificerende soorten en beschermde habitats van Natura 2000-gebieden redelijkerwijs worden uitgesloten. Hier wordt dan ook niet nader op ingegaan.

In lichtgroen de begrenzing van Natura 2000-gebieden in de omgeving van de bouwkavels (blauwe bolletjes).

Begrenzing van Natura 2000-gebied Kop van Schouwen in de omgeving van de bouwkvavels (blauwe bolletjes).

3.5 Stikstofdepositie

Bij het uitvoeren van de werkzaamheden komt stikstof vrij. Een analyse van extra stikstofdepositie door het project op Natura 2000-gebieden maakt geen onderdeel uit van deze quick scan. Mogelijk is er sprake van een vergunningplicht en is een stikstofberekening noodzakelijk. Aanbevolen wordt navraag te doen bij de Provincie Zeeland.

3.6 Soortenbescherming

Bij de uitvoering van de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met de bepalingen uit de Wet natuurbescherming. Vanuit deze wet is de initiatiefnemer bij ruimtelijke ingrepen verplicht op de hoogte te zijn van mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het plangebied. Het doel van deze natuurwetgeving is het instandhouden van de inheemse flora en fauna. Door, voorafgaand aan ruimtelijke ingrepen, rekening te houden met de aanwezige natuurwaarden kan onnodige schade aan beschermde soorten worden voorkomen of beperkt. Zo zijn alle broedvogels beschermd: nesten, eieren en jongen mogen niet worden verstoord of vernietigd. Indien schade aan (zwaardere) beschermde soorten niet te voorkomen is, is een ontheffing noodzakelijk.

Alle soorten vleermuizen zijn beschermd, inclusief hun paar- en winterverblijven en hun foerageerhabitat. Aangezien er mogelijk sprake is van kap van bomen, is er een verkenning gedaan naar de functie van het plangebied voor vleermuizen.

Effecten op de meeste andere zwaarder beschermde soorten, waarvoor een ontheffing nodig is van het bevoegd gezag (in dit geval de Provincie Zeeland), kunnen op basis van gegevens in de NDFF, literatuur, eigen veldkennis en de veldbezoeken aan het werkgebied redelijkerwijs worden uitgesloten. Er is dan ook geen nader onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van deze soorten en soortgroepen (zie hoofdstuk 5 voor nadere toelichting).

Voor alle in het wild voorkomende planten- en diersoorten, dus ook voor onbeschermde en beschermde soorten die zijn vrijgesteld, geldt de 'algemene zorgplicht' (art. 1.11 Wet natuurbescherming). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen moet nemen om schade aan beschermde gebieden en in het wild voorkomend planten- en diersoorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen.

4. Aanpak, materiaal en methoden

4.1 Vraagstelling

Om eventuele strijdigheden met de Wet natuurbescherming te signaleren bij de uitvoering van de werkzaamheden dienen in de 'quick scan' de volgende vragen te worden beantwoord (effecten op Natura 2000-gebieden kunnen redelijkerwijs worden uitgesloten en komen hier niet meer aan de orde).

1. Welke wettelijk beschermde soorten komen in het plangebied voor? Onder welk beschermings-regime vallen deze soorten?
2. Welke invloed hebben de werkzaamheden op de beschermde soorten? Geldt wellicht een algemene vrijstelling voor één of meerdere soorten?
3. Door welke maatregelen kunnen negatieve effecten op beschermde soorten worden voorkomen of verzacht?
4. Indien de duurzame staat van instandhouding van beschermde soorten in gevaar komt, welk vervolgtraject dient dan doorlopen te worden?
5. Voor welke beschermde soorten moet een ontheffing aangevraagd worden, of kan gewerkt conform een gedragscode?
6. Welke overige natuurwaarden komen in het plangebied voor en hoe kan worden voldaan aan de algemene zorgplicht?

In hoofdstuk 7 zijn naast een 'ecologisch werkprotocol' ook enkele algemene aanbevelingen geformuleerd.

4.2 Veldbezoeken

Verkenningen Een veldbezoek aan de bouw kavels in Haamstede werd gebracht 19 september 2022 (11:00-15:00; 16 graden, NW4, half bewolkt) en op 28 september (t.b.v. vleermuisonderzoek; 18:30-20:30, 12 graden, NW4 zwaar bewolkt, lichte miezer). Hierbij werd vooral gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren, de aanwezige habitats en mogelijke knelpunten t.a.v. de werkzaamheden in relatie tot de aanwezige natuurwaarden. Alle locaties waren onlangs gemaaid, wat een volledige inventarisatie van planten bemoeilijkte. De aan de randen van de kavels nog aanwezige vegetatie gaf echter wel een representatief beeld. Er werd geen integrale inventarisatie uitgevoerd, maar *en passant* verrichte waarnemingen van planten, vogels en zoogdieren zijn ingevoerd op de site waarneming.nl en worden zo ook opgenomen in de NDFF (Nationale Database Flora en Fauna). Gedetailleerde rapportage van deze waarnemingen viel buiten de opdracht, maar ze zijn wel gebruikt in de quick scan.

Vleermuisonderzoek Aangezien er sprake is van kap van ten minste een aantal bomen, is de locatie op 28 september 2022 gericht bezocht om een beeld te krijgen van de mogelijke functie voor vleermuizen. Het verkennende vleermuisonderzoek uitgevoerd door de ervaren vleermuisonderzoeker Bas Wattel. Hierbij werd gebruik gemaakt van een bat-detector (Anabat

Walkabout Bat Detector) en een warmtebeeldcamera (FLIR SCION OTM 266). Er werd gelet op foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen. Bomen kunnen dienen als verblijfplaats voor vleermuizen (kraamkamer, paarverblijf, winterverblijf) en/of onderdeel uitmaken van een vliegroute. De (mogelijk) te kappen bomen zijn zo nauwkeurig mogelijk visueel onderzocht (met behulp van een verrekijker) op de aanwezigheid van holten, gaten en loszittend schors.

Invasieve exoten Er is speciaal gelet op de aanwezigheid van invasieve soorten, zoals alsemambrosia, azijnboom, Japanse duizendknoop en reuzenberenklauw. Voor zover aanwezig zijn de coördinaten van de groeiplaatsen vastgelegd. Dit is onder andere van belang bij graafwerkzaamheden en bij verplaatsing van grond met ongewenste plantendelen.

4.3 Literatuur- en archiefonderzoek

Gegevens over in het plangebied aanwezige flora en fauna aanwezig in de NDFF (Nationale Database Flora en Fauna) werden geraadpleegd. Daarnaast is gebruik gemaakt van diverse publicaties en eigen veldkennis.

Bouwkavel Sluispad met speeltuintje en achter de haag een grote plataan.

5. Quick scan beschermde natuur: soortenbescherming

5.1 Beschermde muizen

Veldspitsmuis en waterspitsmuis zijn landelijk beschermde soorten onder de Wet Natuurbescherming. De verspreiding van de veldspitsmuis in Nederland is beperkt tot Zeeuws-Vlaanderen (Bekker *et al.* 2010). De noordse woelmuis is beschermd onder de Habitatrichtlijn (Habitatrichtlijn bijlage II 9).

Waterspitsmuis De waterspitsmuis komt in vrijwel alle delen van Zeeland voor, maar is nergens algemeen. De soort bewoont rietlanden, moerassen en andere natte gebieden met een uitgebreide oevervegetatie en – bij voorkeur ook – met drijvende vegetatie. De waterspitsmuis is niet bekend uit het plangebied (Bekker *et al.* 2010). Het voorkomen van waterspitsmuizen in het plangebied is vrijwel uitgesloten. Geschikte habitat ontbreekt er immers.

Conclusie waterspitsmuis *Significant negatieve effecten van de werkzaamheden op de waterspitsmuis zijn redelijkerwijs uit te sluiten. Er is geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van de soortenbescherming. Het aanvragen van een ontheffing is niet aan de orde.*

Noordse woelmuis Natura 2000-gebied Kop van Schouwen is mede aangewezen voor de noordse woelmuis, met als kernopgave ‘behoud vochtige duinvalleien H2190 als habitat van [...] noordse woelmuis’. In het plangebied ontbreekt geschikte habitat voor de Noordse woelmuis en het voorkomen van deze soort is hier vrijwel uitgesloten.

Conclusie noordse woelmuis *Significant negatieve effecten van de werkzaamheden op de noordse woelmuis zijn redelijkerwijs uit te sluiten. Er is geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van de soortenbescherming. Het aanvragen van een ontheffing is niet aan de orde.*

5.2 Vleermuizen

In het plangebied komen waarschijnlijk met enige regelmaat diverse soorten vleermuizen voor, met name tijdens het nachtelijke foerageren. Het voorkomen van de volgende soorten lijkt mogelijk: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, watervleermuis, en gewone grootoorvleermuis. Uit de omgeving van de bouwkavels (binnen een straal van 1 km) zijn na 2010 echter alleen waarnemingen van de gewone dwergvleermuis bekend.

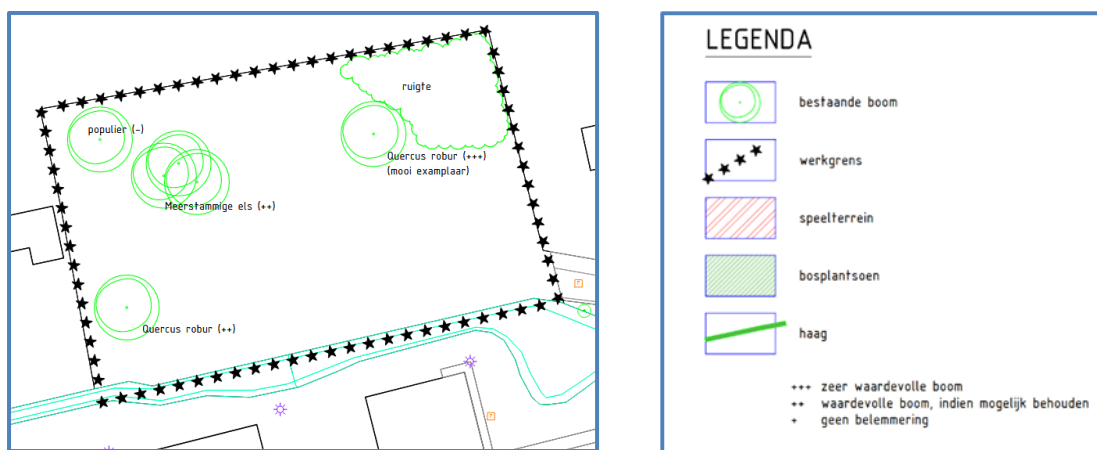
Gezien aanwezigheid van bomen en struiken is het waarschijnlijk dat deze een functie vervullen als foerageerplaats en vliegroute voor vleermuizen. Op 28 september zijn alle aanwezige (mogelijk te kappen) bomen onderzocht op de aanwezigheid van potentiële verblijfplaatsen: holten en loszittend schors. Op het moment van het veldbezoek stonden de meeste bomen nog vol in blad, waardoor zicht op de gehele stam niet goed mogelijk was. Tot dusver zijn in alleen in de plataan op het kavel Sluispad potentiële verblijfplaatsen gevonden. Om uit te sluiten dat er in de plataan (nog meer) of in andere te verwijderen bomen potentiële verblijfplaatsen zitten, is aanvullend onderzoek noodzakelijk. Alle aanwezige holten dienen vóór de kap te worden geïnspecteerd op de

aanwezigheid van vleermuizen. Dit kan met behulp van een endoscoop vanuit een hoogwerker.

Per bouwlocatie wordt hier een overzicht gegeven van voor vleermuizen potentieel relevante habitat in de vorm van bomen en struiken. De gegevens over de aanwezige bomen zijn mede gebaseerd op kaartjes en informatie die verstrekt zijn door de Gemeente Schouwen-Duiveland (via Juust). Ook zijn de resultaten van de visuele inspectie op de aanwezigheid van holten en loszittend schors weergegeven.

Platboslaan Gemaaid grasveld, dat aan de zuidzijde wordt begrensd door een sloot met rijke moerasvegetatie. Aan de west- en oostzijde staan dichte hagen rond particuliere tuinen.

Bomen en struiken Aan de noordkant is dicht braamstruweel gemengd met hop. Hier zijn ook diverse struiken (gewone vlier en sleedoorn) en bomen (gewone esdoorn, zwarte els) aanwezig (wellicht net buiten de begrenzing van het bouwkegel, want ontbrekend op het kaartje). Er ligt hier een flinke hoeveelheid tuinafval. Het is niet bekend in hoeverre dit struweel met bomen moet wijken voor de woningbouw. Op het westelijke deel van het veld staat een populier en circa zes volgroeide meerstammige elzen; deze zullen moet wijken voor de woningbouw. Op het veld staat ook twee zomereiken, geclassificeerd als respectievelijk waardevol en zeer waardevol. Een forse zomereik nabij de toegang van het bouwkegel staat waarschijnlijk in een particuliere tuin en kan wellicht blijven staan.

Bouwkegel Platboslaan met aanwezige bomen (gegevens Gemeente Schouwen-Duiveland).

Verblijfplaatsen en foerageergebieden van vleermuizen Tijdens het veldbezoek op 28 september 2022 is ten minste één foeragerende gewone dwergvleermuis waargenomen boven de ruigte in de noordoosthoek van het plangebied. Aannemelijk is dat het gehele plangebied tot het foerageergebied van vleermuizen behoort. Behalve door de gewone dwergvleermuis wordt het plangebied vermoedelijk ook gebruikt door soorten als de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger. Tijdens het bezoek stonden de twee zomereiken nog vol in blad, waardoor goed zicht op de bomen niet mogelijk was. Er waren geen potentiële verblijfplaatsen zichtbaar. Indien de eiken worden verplant, gaan er in ieder geval geen verblijfplaatsen verloren.

Indien kap plaatsvindt van bijvoorbeeld de elzen, wordt geadviseerd om na de bladval met behulp van een hoogwerker en een endoscoop nader onderzoek naar potentiële verblijfplaatsen uit te voeren. Hierin waren tot dusver geen potentiële verblijfplaatsen zichtbaar.

Waarnemingen van gewone dwergvleermuis op bouwkael Platboslaan op 28 september 2022.

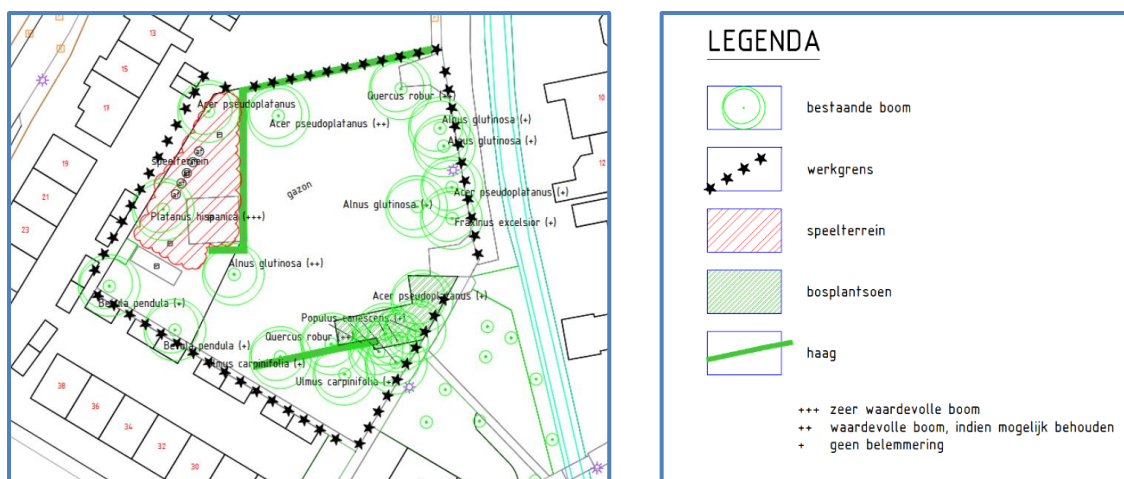
Bouwkael Platboslaan met aangrenzende tuin en rechts te kappen bomen en struiken.

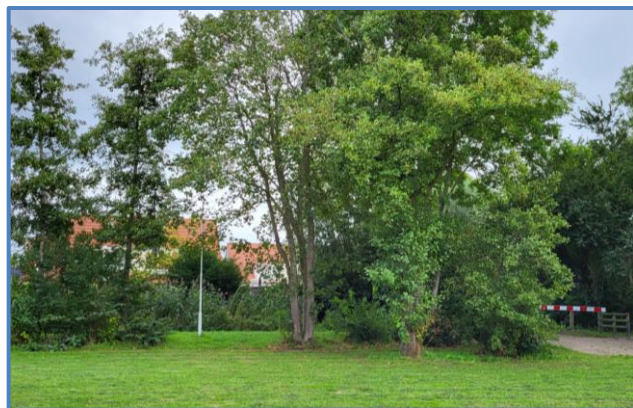
Bouwkavel Platboslaan met (waarschijnlijk) te kappen bomen en struiken.

Sluispad Gemaaid grasveld tussen de bebouwing, dat aan de oostzijde wordt begrensd door de verharding van de weg Sluispad, aan de overige zijden door hagen van aangrenzende tuinen. Ook op het terrein zijn enkele hagen. Daarnaast is er een speelterrein met diverse toestellen; dit zal moeten wijken voor de bebouwing.

Bomen en struiken Nabij het speelterrein staat een beeldbepalende plataan met een stamdoorsnede van circa 1 meter (geclassificeerd als zeer waardevol). Op het veld staan twee solitaire zwarte elzen, twee zomereiken en twee gewone esdoorns. Daarnaast is er een klein, haagvormig bosje met zwarte els een gewone es en een ondergroei van hulst, gewone vlier en een pruim. Ook aan de rand van het perceel staan diverse bomen, waaronder es, gewone esdoorn, gladde iep en zachte berk. Het is niet bekend in hoeverre bomen en struiken gespaard (kunnen) worden.

Bouwkavel Sluispad met aanwezige bomen (gegevens Gemeente Schouwen-Duiveland).

Bouwkavel Sluispad: links een solitaire zomereik, rechts twee zwarte elzen en een bosje met onder andere gewone es, zwarte els, gewone vlier, hult en pruim.

Verblijfplaatsen en foerageergebieden van vleermuizen Tijdens het veldbezoek op 28 september 2022 zijn omstreeks 20:15 tenminste twee foeragerende gewone dwergvleermuizen aangetroffen. Deze zijn waarschijnlijk afkomstig van verblijfplaatsen in de omringende bebouwing. Daarnaast is het gebruik van het plangebied door ruige dwergvleermuis en laatvlieger niet uit te sluiten. Het gevonden foerageergebied betrof nagenoeg het gehele plangebied, voornamelijk in de omgeving van de speelplaats, onder de plataan en in de zuidoosthoek bij het einde van het Sluispad. Tijdens het veldbezoek stond de plataan nog vol in blad en was goed zicht op de volledige boom niet mogelijk. Hierdoor is de aanwezigheid van potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen niet uitgesloten. Twee snoeiwonden op deze plataan zouden mogelijk als verblijfplaats kunnen dienen. In de overige bomen waren vooralsnog geen potentiële verblijfplaatsen zichtbaar. Aanbevolen wordt om vóór de kap van bomen – na de bladval – deze met behulp van een hoogwerker en een endoscoop nader te onderzoeken op potentiële verblijfplaatsen.

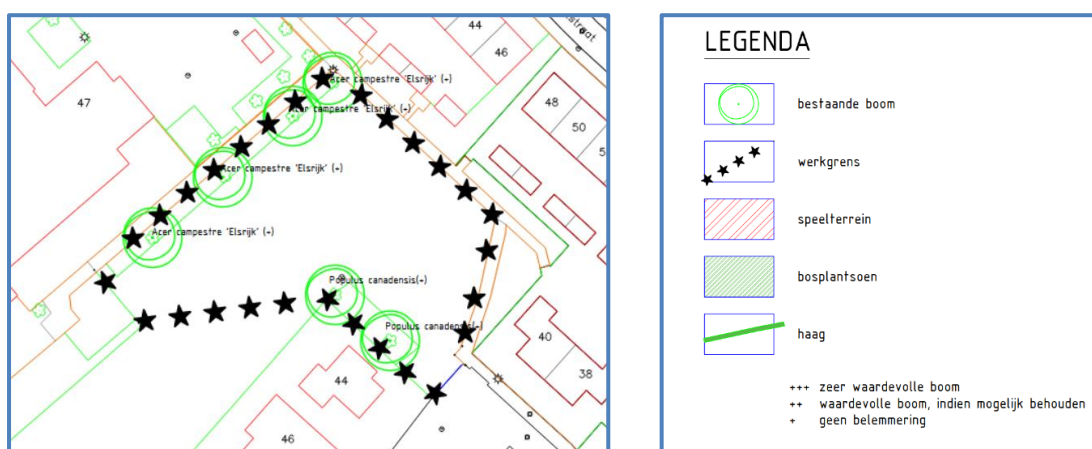
Rotte snoei plekken in de plataan op kavel Sluispad. Deze kunnen mogelijk als verblijfplaats voor vleermuizen dienen.

Waarnemingen van gewone dwergvleermuis op kavel Sluispad, 28 september 2022.

Irenestraat Gemaaid grasveld omgeven door hagen en schuttingen van tuinen. Volgens de ontwerp-tekening krijgt ook het grasveld ten zuidwesten van het bouw-kavel de bestemming bebouwing (buiten dit project).

Bomen en struiken Er is geen struweel dat moet verdwijnen. Aan de rand van het kavel (bij huisnummer 44) staan twee hoge en dikke Canadese populieren. Waarschijnlijk kunnen deze gehandhaafd blijven. Tussen de school en het bouwplan is een groenstrook met vier gewone esdoorns. Ook deze kunnen waarschijnlijk gehandhaafd blijven.

Bouw-kavel Irenestraat met aanwezige bomen (gegevens Gemeente Schouwen-Duiveland).

Verblijfplaatsen en foerageergebieden van vleermuizen Tijdens het avondbezoek van 28 september 2022 zijn geen vleermuizen waargenomen. Gebruik als foerageergebied van het plangebied door de meest algemene vleermuizen (gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger) is echter aannemelijk. In geen van de in het plangebied aanwezige bomen zijn mogelijke verblijfplaatsen gevonden. De geplande werkzaamheden zullen geen tot nauwelijks invloed hebben op de functie als foerageergebied voor vleermuizen.

Bouwkavel Irenestraat: hoofdzakelijk gazon Links een van de twee grote Canadese populieren.

Conclusie vleermuizen *Er zijn mogelijk of zeker (Sluispad) potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig in de bomen op de bouwkavels. Omdat de bomen nog vol in blad stonden, was een goede visuele inspectie niet mogelijk. Geadviseerd wordt om na de bladval de te kappen bomen nader te inspecteren met behulp van een hoogwerker en een endoscoop. Eventuele holten waarin geen vleermuizen worden aangetroffen, kunnen dan worden afgesloten met natte kranten. Indien er enkele bomen worden gekapt, zal dit geen significante aantasting betekenen van foerageerplaatsen of vliegroutes voor vleermuizen. Een significant negatief effect op leefgebied, rust- of voortplantingslocaties van (wettelijk beschermde) vleermuizen kan op basis van dit onderzoek niet volledig worden uitgesloten. Indien er na nader onderzoek van de te kappen bomen geen sprake is van verblijfplaatsen, is er geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van de soortenbescherming. Het aanvragen van een ontheffing is dan niet aan de orde.*

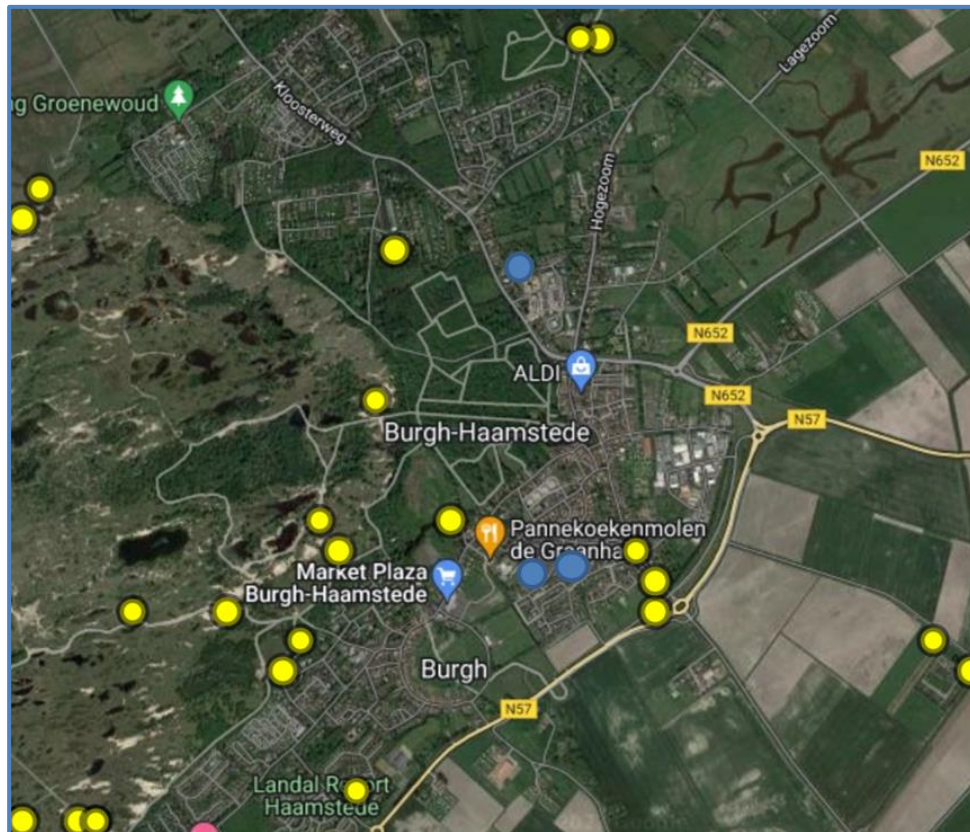
5.3 In Zeeland niet vrijgestelde zoogdieren

Er is een aantal soorten zoogdieren waarvoor een landelijke vrijstelling geldt van de verbodsbepalingen Wet natuurbescherming, maar waarvoor in Zeeland wel een ontheffing noodzakelijk is bij significante aantasting van het leefgebied, rust- of voortplantingslocaties. Dit zijn met name haas, konijn en kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn, steenmarter, wezel).

Haas Geschikte habitat voor de haas ontbreekt in het plangebied. Er zijn geen waarnemingen bekend uit het plangebied, wel uit de directe omgeving. Meestal ging het hierbij om verkeersslachtoffers of om hazen die 'per ongeluk' in bebouwd gebied terechtkwamen.

Conclusie haas *Negatieve effecten van de werkzaamheden op het leefgebied de haas zijn op voorhand uit te sluiten. . Er is geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van de soortenbescherming. Het aanvragen van een ontheffing is niet aan de orde.*

Konijn Het konijn komt voor zover bekend niet voor op of nabij de bouwkavels. Er zijn geen recente waarnemingen bekend uit het plangebied en de directe omgeving ervan. Tijdens de veldbezoeken werd goed gelet op de aanwezigheid van holen, keutels en andere sporen van konijnen, maar deze zijn niet aangetroffen.

Waarnemingen van het konijn tussen 1 januari 2015-20 september 2022 (gele rondjes; NDDF) en ligging van de bouwkavels (blauwe rondjes).

Conclusie konijn *Significant negatieve effecten van de werkzaamheden op het konijn zijn redelijkerwijs op voorhand uit te sluiten. Er is geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van de soortenbescherming. Het aanvragen van een ontheffing is niet aan de orde.*

Kleine marterachtigen Hoewel de steenmarter de laatste jaren geregeld is aangetroffen op Walcheren en in Zeeuws-Vlaanderen, ontbreken zekere waarnemingen van Schouwen-Duiveland. Uit de periode 1989-2008 zijn uit de ruime omgeving van het plangebied waarnemingen bekend van bunzing, hermelijn en wezel (Bekker *et al.* 2010). Ook na 2010 zijn deze drie soorten marterachtigen aangetroffen in de ruime omgeving van het plangebied, maar nooit op of in de directe omgeving (binnen 100 m) van de bouwkavels. De bunzing wordt geregeld aangetroffen in het buitengebied van Haamstede, met name als verkeersslachtoffer op de N57. De enige waarneming van een Hermelijn is

van een verkeerslachtoffer op de Serooskerkseweg in augustus 2022 (op 500 m van het noordelijke bouwkegel). Sinds 2010 is de wezel slechts incidenteel in de ruime omgeving van het plangebied aangetroffen: in juni 2012 in het Slotbos en in juni 2015 als verkeerslachtoffer op de N57. De aanwezige habitat in het plangebied lijkt in potentie geschikt voor deze marterachtigen. Indien wordt gewerkt conform het ecologisch werkprotocol (hoofdstuk 7), is het doden van eventueel aanwezige kleine marterachtigen uitgesloten. Geschikte habitat wordt nauwelijks en slechts tijdelijk aangetast.

Conclusie kleine marterachtigen *Significant negatieve effecten van de werkzaamheden op kleine marterachtigen zijn redelijkerwijs op voorhand uit te sluiten. Met inachtneming van het ecologisch werkprotocol is er geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van de soortenbescherming. Het aanvragen van een ontheffing is niet aan de orde.*

Vrijgesteld in Zeeland Soorten zoals mol en egel vallen onder de provinciale vrijstelling van de verbodsbepalingen Wet natuurbescherming. Beide soorten komen voor in het plangebied.

Bouwkegel Platboslaan: aan de rand ligt een grote hoeveelheid tuinafval. Potentiële verblijfplaats van kleine zoogdieren en broedplaats voor vogels.

5.4 Algemene conclusie t.a.v. zoogdieren (exclusief vleermuizen)

Significant negatieve effecten op leefgebied, rust- of voortplantingslocaties van (al dan niet wettelijk beschermde) zoogdieren kunnen redelijkerwijs worden uitgesloten, mits wordt gewerkt conform het ecologisch werkprotocol (hoofdstuk 7).

Conclusie zoogdieren *Significant negatieve effecten van de werkzaamheden op zoogdieren zijn redelijkerwijs op voorhand uit te sluiten. Met inachtneming van het ecologisch werkprotocol is er geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van de soortenbescherming. Het aanvragen van een ontheffing is niet aan de orde.*

5.5 Vogels

Broedvogels De nesten van huismussen en gierzwaluwen zijn beschermd. In de bebouwing die de drie bouwkavels omringen zijn broedende huismussen niet zeldzaam; deze soorten broeden ongetwijfeld onder de daken van woningen en andere gebouwen. Bij de bebouwing van de kavels worden geen woningen of andere gebouwen afgebroken. Effecten op broedplaatsen van huismus en gierzwaluw zijn daarom uit te sluiten. In en nabij het plangebied komen geen jaarrond beschermde nesten voor van andere soorten (zoals roofvogels of uilen. In de bomen en het struweel en de omringende hagen broeden waarschijnlijk diverse algemene broedvogelsoorten, zoals heggenmus, merel, zanglijster, winterkoning etc.

Conclusie broedvogels *Een effect op beschermde nesten, leefgebied, rust- of voortplantingslocaties van (al dan niet wettelijk beschermde) vogels kan niet worden uitgesloten. De aanwezigheid van broedvogels op en nabij de bouwkavels maken een start van de uitvoering van de werkzaamheden tijdens de broedtijd onwenselijk. Dit betekent dat de werkzaamheden 'veilig' kunnen worden gestart in de periode 1 augustus-1 maart. Indien er eenmaal geregeld bouwactiviteiten zijn, kunnen deze ook in de broedtijd worden voortgezet. Kap- en rooiwerkzaamheden moeten sowieso buiten de broedtijd, dus in de periode 1 augustus-1 maart, worden uitgevoerd.*

Bouwkavel Sluispad: deze haag (potentiële broedplaats) zal moeten worden gerooid.

5.6 Amfibieën en reptielen

De rugstreeppad is beschermd volgens de Wet natuurbescherming, maar in en om het plangebied ontbreekt geschikte habitat. De soort is niet zeldzaam op Schouwen-Duiveland en komt ook voor in de duinen en op enkele plaatsen in de bebouwde kom van Burgh en Haamstede. Rugstreeppadden kunnen als pionier flinke afstanden afleggen en snel nieuwe geschikte gebieden koloniseren. De soort gebruikt ondiepe zoete of brakke plassen als voortplantingsgebied.

De gewone pad, bruine kikker, groene kikker (complex) en kleine watersalamander (alle met een provinciale vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen) komen zeker of waarschijnlijk voor in de omgeving

van het plangebied, met name in tuinvijvers.

Conclusie amfibieën en reptielen *Indien wordt voorkomen dat tijdens de werkzaamheden geschikte voortplantingshabitat voor rugstreeppadden ontstaat (ondiepe zoete of brakke plassen in mei-juli), kunnen effecten op rugstreeppadden redelijkerwijs worden uitgesloten. Voor de soorten waarvoor een provinciale vrijstelling van toepassing is, geldt de zorgplicht. Met inachtneming van het ecologisch werkprotocol is er geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van de soortenbescherming. Het aanvragen van een ontheffing is niet aan de orde.*

5.7 Vlinders, libellen en overige ongewervelde dieren

Binnen het plangebied is geen aanwezigheid van beschermde vlinders en libellen (en overige ongewervelde dieren) bekend en dit kan op grond van het ontbreken van geschikte habitat worden uitgesloten.

Conclusie vlinders, libellen etc. *Een significant negatief effect op leefgebied of voortplantingslocaties van vlinders, libellen en overige ongewervelde dieren kan worden uitgesloten. Er komen geen wettelijk beschermde soorten voor. Er is geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van de soortenbescherming. Het aanvragen van een ontheffing is niet aan de orde.*

5.8 Planten

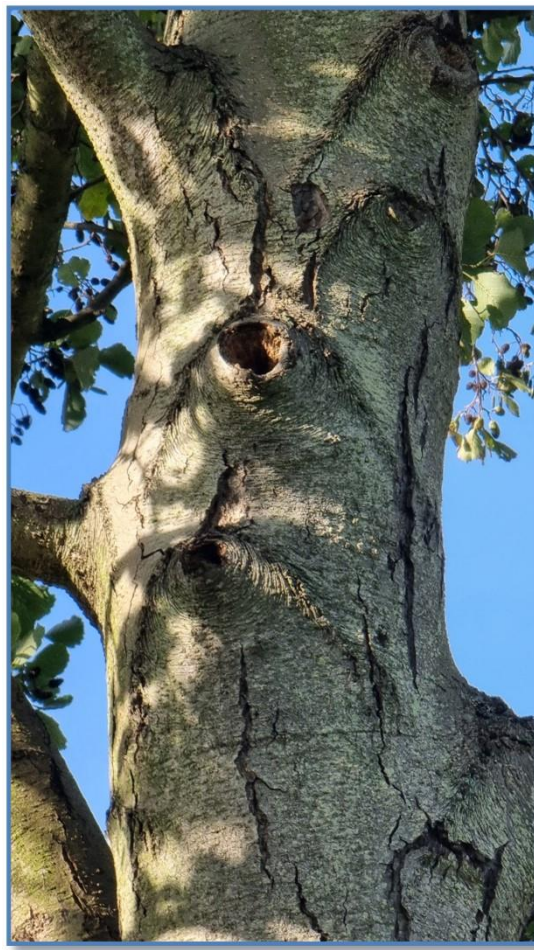
Binnen het plangebied is geen aanwezigheid van beschermde (vaat-)planten bekend (onder andere Meininger 2018), noch zijn deze tijdens de veldbezoeken aangetroffen. De aanwezigheid van beschermde planten kan op grond van het ontbreken van geschikte habitat worden uitgesloten.

Conclusie planten *Er komen geen wettelijk beschermde plantensoorten voor. Er is geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van de soortenbescherming. Het aanvragen van een ontheffing is niet aan de orde.*

6. Aanvullende quick scan Sluispad en Platboslaan

Op 10 november 2022 is een aanvullend veldbezoek gebracht aan de locaties Sluispad en Platboslaan om na bladval de bomen en eerder gevonden hollen na te lopen op aanwezigheid van vleermuizen. Hierbij is gebruikgemaakt van een endoscoop.

Sluispad De eerder gevonden hollen in de plataan zijn nagelopen en zijn uitgesloten als vaste verblijfplaats van vleermuizen. Er zijn verder geen plekken of nesten gevonden. De zwarte els (*Alnus glutinosa*) op de kop van de haag heeft een aantal hollen waarvan gebruik niet aangetoond is met behulp van een endoscoop, maar ook niet uitgesloten kan worden. Gezien de locatie en omvang van de boom is het redelijkerwijs uit te sluiten dat de hollen gebruikt worden als winter of vaste verblijfplaats, maar mogelijk kunnen dienen als tijdelijke rust of zomer verblijfplaats. Tijdens het veldbezoek zijn geen vleermuizen aangetroffen in de hollen. Geadviseerd wordt om deze boom waar mogelijk te behouden. Mocht besloten worden tot kap over te gaan is dit het beste **uit te voeren in de periode van begin oktober tot half november**. Dit is na het broedseizoen van vogels en een actieve periode voor vleermuizen waarbij minste storing optreedt. Ook is het te adviseren om **voor zaagwerkzaamheden gestart worden de hollen met behulp van endoscoop te controleren op aanwezigheid van vleermuizen**.

Enkele hollen in zwarte els bij de ingang van het speelveldje

Er is geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van de soortenbescherming. Het aanvragen van een ontheffing is niet aan de orde. Mocht besloten worden de zwarte els te kappen is het met betrekking op de zorgplicht aan te raden de bovengenoemde adviezen zo veel mogelijk op te volgen.

Platboslaan De bomen stonden nog relatief vol in blad maar er was genoeg gevallen om een goed beeld op de stam en takken te hebben. In geen van de in het plangebied staande bomen zijn mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen of vogelnest gevonden.

Respectievelijk de eik en meerstammige els aan de westkant van het plangebied Platboslaan

***Er is geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van de soortenbescherming.
Het aanvragen van een ontheffing is niet aan de orde.***

7. Invasieve exoten

7.1 Wat zijn invasieve exoten?

Een exoot is een plant, dier of ander organisme dat van nature niet in Nederland voorkomt. Als een soort schadelijk is voor de natuur, noemen we ze invasieve exoten. Sinds 3 augustus 2016 is er een Europees verbod op bezit, handel, kweek, transport en import van schadelijke exotische planten en dieren. De schade die invasieve exoten veroorzaken, is een Europees probleem. Om dit probleem zo effectief mogelijk aan te pakken, is een Europese verordening ontwikkeld. Hierin staat een aantal ge- en verboden om schade in de Europese Unie zoveel mogelijk te voorkomen. Onderdeel van de verordening is de zogenaamde 'Unielijst'. Hierop staan soorten die al in delen van de Europese Unie voorkomen en schade toebrengen of dit in de toekomst waarschijnlijk gaan doen (nvwa.nl/onderwerpen/invasieve-exoten/unielijst-invasieve-exoten). Voor lidstaten geldt de plicht om in de natuur aanwezige populaties op te sporen en te verwijderen. En als dat niet lukt om de populatie zodanig te beheren dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen.

7.2 Invasieve planten

De enige in de Kop van Schouwen voorkomende invasieve landplant die op de 'Unielijst' staat is de reuzenberenklauw (*Heracleum mantegazzianum*). Daarnaast zijn er nog twee 'lastige' plantensoorten aangetroffen: de alsemambrosia (*Ambrosia artemisiifolia*) en de Japanse duizendknoop (*Fallopia japonica*). Op de 'Unielijst' staan ook invasieve waterplanten. De enige potentiële locatie voor deze soorten is de sloot langs bouwkaavel Platboslaan; hier werden geen invasieve waterplanten waargenomen.

Reuzenberenklauw De enorme planten concurreren lokaal met inheemse planten. Na aanraking met de huid van het sap in combinatie met zonlicht veroorzaken de planten een soort brandwonden. Bestrijding van reuzenberenklauw is lastig. Zeer frequent maaien, al dan niet in combinatie met chemische bestrijding, is vaak de enige remedie. De soort is in Nederland ingeburgerd in het begin van de 20^e eeuw, heeft zich snel uitgebreid over vrijwel het hele land en komt inmiddels ook op veel plaatsen in Zeeland voor.

Aan de rand van bouwkaavel Platboslaan, langs de sloot, staan enkele tientallen rozetten en afgemaaide planten van de reuzenberenklauw. Om de hierboven genoemde problemen en verdere uitbreiding te voorkomen, wordt aanbevolen alle planten effectief te verwijderen. Deze soort werd niet aangetroffen op beide andere bouwkaavels.

Reuzenberenklauw op bouwkaavel Platboslaan, 19 september 2022.

Japanse duizendknoop (*Fallopia japonica*) en andere Aziatische duizendknopen. Deze duizendknopen worden in Nederland tot de meest invasieve plantensoorten gerekend. Alleen de Afghaanse duizendknoop (*Persicaria wallichii*) staat sinds augustus 2022 op de Unielijst (zie 6.1). Is de Japanse duizendknoop eenmaal gevestigd, dan is hij zeer lastig weg te krijgen. Door de sterke groeikracht van deze plaagsoort worden inheemse plantensoorten verdrongen en woekeren de planten ongebreideld in plantsoenen, tuinen en natuurgebieden. Door de enorme groeikracht zijn de wortelstokken en stengels in staat om schade te veroorzaken aan gebouwen, leidingen en verhardingen (straatstenen en asfalt). Bij het verplaatsen van plantendelen kunnen elders ‘nieuwe haarden’ ontstaan (zie o.a. bestrijdingduizendknoop.nl en wur.nl/nl/artikel/japanse-duizendknoop-wat-kun-je-eraan-doen.htm).

Japanse duizendknoop werd op 19 september 2022 aangetroffen op het niet gemaaid deel van bouwkaavel Platboslaan: aan de zuidzijde hiervan, langs de sloot, zijn vijf exemplaren aangetroffen (RD-coördinaten 41.176 414.018). Aanbevolen wordt deze exemplaren te verwijderen voordat de bouwactiviteiten beginnen. Deze soort werd niet aangetroffen op beide andere bouwkaavels.

Japanse duizendknoop op bouwkaavel Platboslaan, 19 september 2022.

Alsemambrosia De alsemambrosia is een eenjarige plant, die behoort tot de composietenfamilie (Asteraceae). De plant is een invasieve exoot, oorspronkelijk afkomstig uit Noord-Amerika, maar ook deze soort staat niet op de 'Unielijst'. Het stuifmeel kan een heftige hooikoorts reactie geven, evenals bij sommigen het aanraken van de bloeiwijze. In Nederland is er laatste jaren een sterke groei van het gehalte ambrosiapollen in de lucht. De late bloei van de plant, in september en oktober, verlengt het hooikoortsseizoen met twee maanden. De eenjarige plant is een van de grootste verspreiders van pollen: per plant kan tot een miljard pollenkorrels verspreid worden. De allergische werking van het pollen kan enkele malen sterker zijn dan die van gras, de tot op heden voornaamste oorzaak van pollenallergie in Nederland. In 2011 startte de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit een campagne om de plant uit te roeien. Aangeraden wordt bij het verwijderen van de plant handschoenen aan te trekken en het loof niet in de gft-container te deponeren maar in de vuilcontainer, zodat het verbrand kan worden. Voor nadere informatie zie: nvwa.nl/onderwerpen/invasieve-exoten/documenten/plant/planten-in-de-natuur/exoten/risicobeoordelingen/alsemambrosia.

Op geen van de bouwkvelds werd alsemambrosia aangetroffen.

8. Ecologisch werkprotocol en richtlijnen voor de werkzaamheden

Bij de uitvoering van de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met de 'algemene zorgplicht' uit de Wet natuurbescherming. Voor alle in het wild voorkomende planten- en diersoorten, dus ook voor onbeschermde en beschermde soorten die zijn vrijgesteld, geldt deze 'algemene zorgplicht'. Dit houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen moet nemen om schade aan beschermde gebieden en in het wild voorkomend planten- en diersoorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Volgens diverse gedragscodes is het opstellen van een ecologisch werkprotocol verplicht en leidend bij de uitvoering van de werkzaamheden.

Hieronder staan richtlijnen om negatieve effecten op de in het gebied voorkomende planten en dieren zo veel mogelijk te beperken.

- Er wordt, indien beschikbaar, natuurvriendelijk materieel ingezet en/of sparende technieken toegepast.
- Schade aan bermen, slootkanten, houtsingels, bosjes en solitaire bomen, bijvoorbeeld door insporing, wordt voorkomen.
- De rijsnelheid van machines wordt zo afgesteld dat dieren zo veel mogelijk kunnen wegvluchten. Bij voorkeur wordt stapvoets gereden.
- Er wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van bestaande infrastructuur van wegen, paden en sporen.
- Werkzaamheden vinden in beginsel plaats in de daglichtperiode, opdat verstoring van de omgeving door verlichting wordt voorkomen. Bij nachtelijke verlichting van een werklocatie wordt uitstraling naar de omgeving vanaf een uur na zonsondergang zo veel mogelijk voorkomen.
- Er wordt één kant op gewerkt, en – indien aan de orde – van de dichte zijde naar het open water of gebied gewerkt, zodat dieren kunnen wegvluchten. Dit geldt voor alle groenzones.
- Kap-, snoei en rooiwerkzaamheden worden buiten het broedseizoen van de vogels gepland. Als broedseizoen geldt in dit geval de periode van 1 maart tot 15 augustus, maar in een vroeg of laat voor- of najaar kunnen deze grenzen in overleg met een ecologisch deskundige worden aangepast. Bouwactiviteiten en bestrating kunnen ook tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, mits de activiteit vóór het broedseizoen is gestart.
- Aangetroffen broedende vogels, in gebruik zijnde nesten en eieren dienen altijd te worden gespaard, ook buiten het reguliere broedseizoen. Broedende vogels mogen evenmin worden verstoord. Het personeel dient te allen tijde te letten op alarmerende vogels en hun nesten.
- Te kappen bomen dienen vóór de kap te worden geïnspecteerd op de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen in holten, spleten en achter loszittend schors
- Voer vrijkomende materialen netjes af en voorkom dat deze in de omgeving belanden.
- Maak bij de aan en afvoer van materialen en materieel met vrachtwagens over bermen of andere kruidachtige vegetaties gebruik van rijplaten, waardoor schade aan de grasmat en de vegetatie en ook insporing wordt voorkomen.

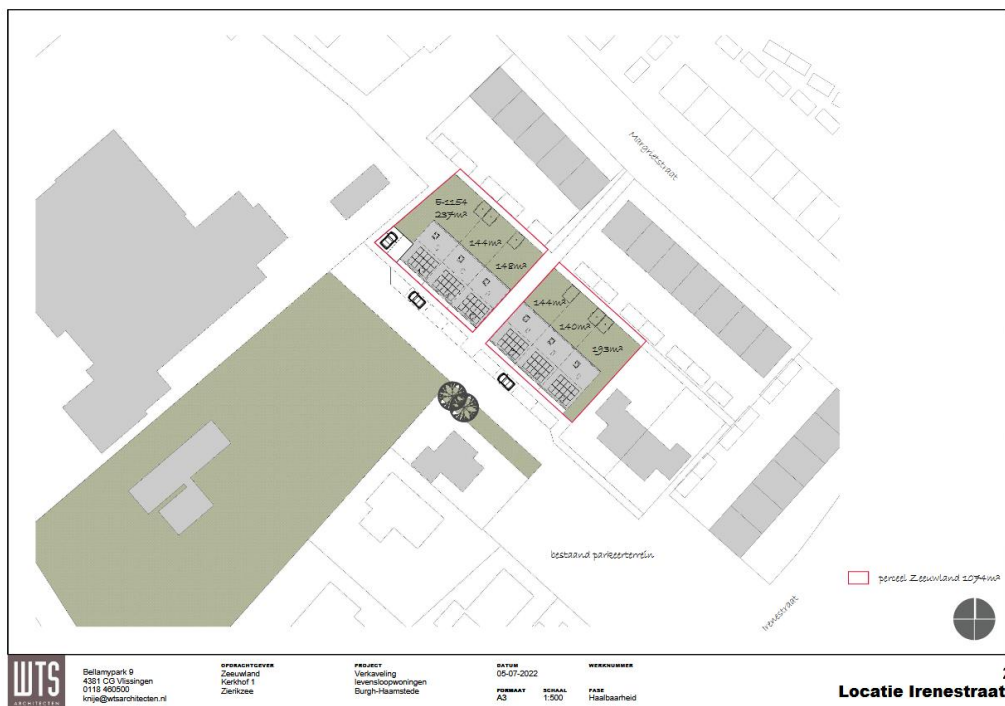
9. Literatuur

Bekker J.P., Calle L., Dobbelaar S., Fortuin A., Jacobusse C. & de Kraker K. 2010. *Zoogdieren in Zeeland*. Fauna Zeelandica deel 6, Zoogdierwerkgroep Zeeland / Het Zeeuwse Landschap, *sine loco*.

Meininger P.L. (redactie) 2018. *Flora Zeelandica. Verspreiding van planten in het Zeeuwse landschap in heden en verleden*. FLORON, Nijmegen.

Vleermuisprotocol 2021 netwerkgroenebureaus.nl/downloads/category/20?download=812

Bijlage: ontwerp van de woningen en omgeving

2

3

Bellamyplein 9
4301 CS Vissagen
0118 460500
knijp@wtsarchitecten.nl

OPDRACHTGEVER
Zeewand
Kerkhof 1
Zierikzee

PROJECT
Verkaveling
recreatieopvoeding
Burgemeesterde

DATE
05-07-2022
FORMAAT
A3

RECHTSHOOFD
SCHAL
1:500
PAG
Haalbaarheid

4
Locatie Sluispad